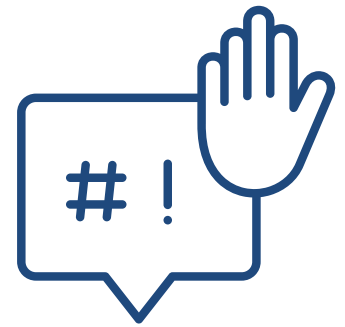

UDHËZUES I SHPEJTË I PRINDËRVE
DHE EDUKATORËVE

GJUHË URREJTJEJE

Çfarë është gjuha e urrejtjes?

Gjuha e urrejtjes shkon përtej gjuhës fyese - ajo përfshin çdo formë shprehjeje që synon poshtërimin, poshtërimin ose nxitjen e armiqësisë ndaj një grupi ose kategorie të caktuar njerëzish. Mund të ndodhë si në mjediset online ashtu edhe jashtë internetit dhe zakonisht manifestohet përmes fjalëve, simboleve, imazheve, meme-ve, emoji-ve ose videove. Në mënyrë tipike, gjuha e urrejtjes online synon individë ose grupe bazuar në aspekte thelbësore të identitetit të tyre, siç janë raca, etnia, feja, gjinia, orientimi seksual, aftësia e kufizuar ose identiteti gjinor.

Pse është gjuha e urrejtjes kaq e rrezikshme?

Gjuha e urrejtjes vazhdon të paraqesë një kërcënim të konsiderueshëm për individët, komunitetet dhe shoqëritë demokratike. Hulumtimet bashkëkohore konfirmojnë se ata që janë në shënjestër të një gjuhe të tillë shpesh përjetojnë shqetësim emocional, trauma psikologjike dhe madje edhe pasoja fizike shëndetësore. Ankthi, depresioni, tërheqja sociale, vetëvlerësimi i zvogëluar dhe, në raste ekstreme, vetëdëmtimi ose vetëvrasja janë pasoja të shpeshta të gjuhës së urrejtjes dhe ngacmimit.

Një formë veçanërisht alarmante - e njohur si gjuha e rrezikshme - mund të përshkallëzojë tensionet dhe të nxisë drejtpërdrejt dhunën. Ky lloj gjuhe karakterizohet nga modele të përsëritura në kontekste të ndryshme kulturore dhe historike dhe zakonisht synon grupet e marginalizuara.

Si ndryshon gjuha e urrejtjes nga gjuha kritike?

Jo të gjitha format e gjuhës negative ose kundërshtuese janë gjuhë urrejtjeje. Është plotësisht e vlefshme të diskutosh në mënyrë kritike ideologjitë, vendimet politike ose praktikat kulturore pa qenë të urryer. Për shembull, dikush mund të kritikojë një besim fetar, të sfidojë veprimet e një qeverie ose të vërë në dyshim zakonet tradicionale pa synuar individë ose komunitete.

Dallimi qëndron në qëllimin dhe fokusin. Gjuha kritike trajton ide, veprime ose politika. Gjuha e urrejtjes synon njerëzit bazuar në karakteristika të lindura si raca, etnia, feja, gjinia ose orientimi seksual.

Gjuha e urrejtjes - A është ngacmim i maskuar?

Gjuha e urrejtjes dhe ngacmimi shpesh mbivendosen. Ngacmimi - qoftë ballë për ballë apo në internet - përkufizohet si sjellje e përsëritur, e qëllimshme dhe agresive e rrënjosur në një çekuilibër të vërtetë ose të perceptuar të pushtetit.

Mund të fillojë si ngacmim ose përjashtim, por mund të përshkallëzohet në abuzim më serioz. Kur ngacmimi përfshin degradimin ose sulmin e dikujt bazuar në aspekte të identitetit të tij - siç janë raca, etnia, identiteti gjinor, orientimi seksual, feja, aftësia e kufizuar ose pamja fizike - ai kalon në sferën e gjuhës së urrejtjes. Në mjedisin dixhital të sotëm, sjellje të tilla janë gjithnjë e më të dukshme në mediat sociale, ku ato mund të përhapen shpejt duke krijuar dëme serioze emocionale dhe psikologjike, veçanërisht tek të rinjtë.

Më shumë rreth gjuhës së urrejtjes

Korniza Ligjore dhe Sfidat që Lidhen me Gjuhën e Urrejtjes në Maqedoninë e Veriut

Rregullimi Ligjor:

Në Maqedoninë e Veriut, gjuha e urrejtjes është e dënueshme sipas Kodit Penal, veçanërisht kur nxit urrejtje, përçarje ose intolerancë kombëtare, etnike, racore ose fetare. Ligji gjithashtu përfshin dispozita për krimet e motivuara nga urrejtja të kryera në internet. Përveç kësaj, Ligji për Shërbimet Mediatike Audio dhe Audiovizuale ndalon transmetimin e përmbajtjes që nxit diskriminim, intolerancë ose urrejtje.

Platformat online dhe gjuha e urrejtjes:

Pavarësisht kuadrit ligjor ekzistues, gjuha e urrejtjes mbetet e përhapur në mediat sociale dhe mediat online. Ajo tenton të përshkallëzohet gjatë periudhave zgjedhore, me rritje të narrativave të urrejtjes me bazë etnike që qarkullojnë në rrjetet sociale dhe platforma të caktuara mediatike.

Roli i platformave private:

Edhe pse Kushtetuta e Maqedonisë së Veriut garanton lirinë e shprehjes, kompanitë private si platformat e mediave sociale kanë të drejtë të rregullojnë përmbajtjen në shërbimet e tyre. Ato mund të heqin përmbajtjen që shkel udhëzimet e komunitetit, përfshirë gjuhën e urrejtjes, pa shkelur të drejtën e shprehjes së lirë.

Iniciativa për të luftuar gjuhën e urrejtjes:

Në vitin 2023, UNICEF dhe Fondacioni Telekom për Maqedoninë nisën një fushatë kundër ngacmimit kibernetik dhe gjuhës së urrejtjes në internet, duke përfshirë të rinjtë në aktivitete ndërgjegjësimi. Fushata synon të nxjerrë në pah pasojat e dhunës në internet dhe të inkurajojë të rinjtë të raportojnë incidente të tilla. Fushata synon të nxjerrë në pah pasojat e dhunës në internet dhe të inkurajojë të rinjtë të raportojnë incidente të tilla.

Për udhëzime të mëtejshme, edukatorët dhe prindërit mund të konsultohen edhe me iniciativën e Këshillit të Evropës "Lëvizja Pa Gjuhë Urrejtjeje", e cila ofron burime edukative dhe praktikat më të mira për adresimin e gjuhës së urrejtjes, veçanërisht midis të rinjve.

Disa gjëra që prindërit dhe edukatorët mund të bëjnë për të luftuar gjuhën e urrejtjes:

- **Promovoni zakone të shëndetshme digjitale.** Inkurajoni adoleshentin tuaj të balancojë kohën e tij/saj në Instagram me aktivitete të tjera. Sugjeroni të bëni pushime nga ekranet, të merreni me hobi, të kaloni kohë jashtë ose të lidheni personalisht me miqtë dhe familjen. Ky ekuilibër mund të nxisë mirëqenien e përgjithshme dhe të parandalojë efektet negative nga koha e tepërt para ekranit.
- **Qëndroni të informuar.** Ndërsa platformat e mediave sociale vazhdojnë të evoluojnë, është thelbësore të qëndroni të azhurnuar mbi veçoritë, trendet dhe rreziqet e reja. Të qenit i informuar ju lejon ta udhëzoni adoleshentin tuaj në mënyrë më efektive dhe të adresoni çdo shqetësim që mund të lindë.

Ky projekt është financuar me mbështetjen e Komisionit Evropian. Përmbajtja e tekstit pasqyron vetëm qëndrimet e autorit, dhe Komisioni Evropian nuk mban asnjë përgjegjësi për përdorimin e mundshëm të informacionit të përfshirë në të.

